

Nejen Ledecká! Víte, kolik je medailistů „obojživelníků“ z olympijských her?

21.8.2023 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Zkuste si tipnout, kolik sportovců v historii olympijských her získalo medaili ze dvou různých odvětví. Možná vás překvapí, jak vysoké číslo to je. Správná odpověď totiž zní: 79! Šest z nich se dokonce radovalo na letních i zimních OH. Většina dosáhla milníku před druhou světovou válkou a první šestice hned při obnovení olympijských her v roce 1896.

Je to logické. Konkurence tehdy byla poměrně slabá a ještě neexistovala přísná specializace jako v pozdějších érách, takže kdo dostal nadělenou trochu univerzálnější porci talentu, mohl si jet na OH pro medaile z více sportů. Výjimkou nebyly ani zdánlivě nelogické kombinace jako ragby/přetahování lanem, atletika/gymnastika, šerm/plavání nebo šerm/vodní pólo.

Jedinečnou šanci zapsat se do historie jako první medailista z letního i zimního sportu měl v Antverpách 1920 československý fotbalista a hokejista Karel Pešek, zvaný Káďa. Tehdy se totiž hokej poprvé a naposledy stal součástí letních olympijských her.

Turnaj se konal už v dubnu, čtyři měsíce před začátkem hlavního programu, a tým Československa si odvezl bronzové medaile. S Kanadou sice prohrál 0:15 a s USA 0:16, ale v zápase o třetí místo zvítězil 1:0 nad Švédskem a mohl se radovat. Na ledě nechyběl ani Pešek-Káďa, jenž v předchozích letech byl u tří titulů mistra Evropy.

Jeho hlavním sportem však byl fotbal, patří k největším legendám pražské Sparty. V srpnu vedl čs. reprezentaci do Antverp jako kapitán a turnaj se dlouho vyvíjel podle optimistických představ. Mužstvo postoupilo až do finále, kde narazilo na domácí Belgii. Hráči si však v boji o zlato stěžovali na nepřízeň rozhodčího. Když ve 39. minutě za stavu 2:0 pro pořadatelskou zemi vyloučil Karla Steinera, naštvaný Káďa-Pešek odvedl mužstvo ze hřiště. A už se na něj nevrátili.

Organizační výbor Československo z turnaje vyloučil a kapitán týmu se místo s minimálně jistým stříbrem vracel s prázdnou. Za čtyři roky v Paříži reprezentace vypadla ve 2. kole, po opakovaném zápase se Švýcarskem, takže Káďa-Pešek na fotbalovou olympijskou medaili nedosáhl.

Prvním medailistou z letních i zimních OH se tak stal až Eddie Eagan z USA. V obou případech se mu dokonce na krku houpala medaile zlatá. Olympijskou kariéru začal rovněž v Antverpách, kam odjel jako student práv z Yale, což není úplně typická průprava pro boxera. Vyhrál polotěžkou váhu a následně uspořádal světové turné, kde v každé zemi, kterou navštívil, vyzval domácího šampiona – a nikdy neprohrál. Později dokonce trénoval s profesionálními esy Jackem Dempseyem a Genem Tunneyem.

Po Yale studoval i na Harvardu a Oxfordu, a když v Paříži v roce 1924 neuspěl v těžké váze, začal se pomalu s vrcholovou kariérou loučit. Stal se úspěšným právníkem, navíc se přizemnil do bohaté rodiny Colgateových. V roce 1932 se mu však ozval dávný kamarád, že ze čtyřbobu pro olympijské soutěže v Lake Placid mu vypadl jeden závodník a rychle shání náhradu. Někoho silného, rychlého. Eagan se nenechal dvakrát přemlouvat a vyrazil do dějiště ZOH, ačkoli do té doby v bobu neseděl. Stačilo však pár tréninkových jízd, aby se novému sportu dostatečně přiučil.

Samozřejmě, konkurence nebyla velká, závodů se účastnilo pouze sedm strojů, nicméně v historických statistikách je nezpochybnitelně zapsáno, že zlatou medaili získala posádka, jejímž

členem byl právě Eagan.

Dalším zajímavým „obojživelníkem“ této éry je Jacob Tullin Thams z Norska. Na prvních ZOH v roce 1924 ovládl soutěž ve skoku na lyžích (ještě se závodilo pouze na jednom můstku), později se stal i mistrem světa. V roce 1936, to mu bylo osmatřicet, se vypravil do Berlína jako člen norské osmimetrové jachty. Posádka si z jezera Wannsee odvezla stříbrné medaile.

V poválečných letech se vrcholový sport hodně proměnil. Zvyšovala se mezinárodní konkurence i kvalita výkonů, což zase vyžadovalo větší specializaci. Už také velká část sportů začala fungovat v téměř celoročních tréninkových a závodních cyklech, takže nebylo možné jako dřív věnovat se například v létě atletice a v zimě lyžování.

Přesto „obojživelníků“ neubývalo. Ale stále častěji kombinovali sporty, kde se dala hlavní dovednost využít více způsoby. Třeba klasicky rychlost v atletických sprintech i v bobu (ostatně známým důkazem je příběh jamajských sprinterů ztvárněný ve filmu „Kokosy na sněhu“). Nebo přesná muška v biatlonu i střeleckých soutěžích.

Případně se dal zúročit podobný základ některých odvětví: běh na lyžích a severská kombinace, běh na lyžích a biatlon, volejbal a plážový volejbal, rychlobruslení a short track, boby a saně. Historie zná i případ olympijské medailistky ve skateboardingu a snowboardingu. A zapomenout nesmíme na unikátní případ Ester Ledecké, olympijské vítězky ve sjezdovém lyžování (super-G) a dvojnásobné šampionky ve snowboardingu.

Speciálním případem je pak kombinace rychlobruslení a cyklistiky. Jsou to sporty, kde se ani dnes závodní kalendář prakticky nepřekrývá. A hlavně se prolínají tréninkové metody. Velmi zjednodušeně řečeno: v obou odvětvích jde o to mít silné, rychlé nohy. Však velkou část letní přípravy rychlobruslařů vyplňuje intenzivní jízda na kole.

Český fanoušek si jistě vzpomene, jak málo chybělo rychlobruslařské královně Martině Sáblíkové, aby se před sedmi roky na olympiádě v Riu postavila na start cyklistického závodu. Její někdejší soupeřka z oválu Clara Hughesová má doma šest olympijských medailí: dvě Kanadanka získala v Atlantě 1996 na kole (bronz v silničním závodě jednotlivkyň a v časovce) a čtyři ve své hlavní disciplíně v letech 2002-10 (zlato a dva bronzы na trati 5000 m, stříbro ve stíhacím závodě družstev).

Přesto na pomyslném piedestalu stojí nejvýš východoněmecká závodnice Christa Rothenburgerová, která sice na rozdíl od Hughesové a Sáblíkové byla sprinterka, ale oba sporty kombinovala ještě dokonaleji. V rychlobruslení získala čtyři medaile, z toho dvě zlaté – od Sarajeva 1984 po Albertville 1992. K tomu nasbírala řadu úspěchů na světových šampionátech.

Byla však i skvělou cyklistkou. V časech bývalé NDR získala šestnáct národních titulů ve sprintech a krátké časovce! Teprve v roce 1986 dostala povolení startovat i na mezinárodním poli, a hned z toho byl titul mistryně světa ve sprintu v Colorado Springs. O rok později přidala stříbro. Bylo nasnadě, že v roce 1988 zkusí to, co nikdo před ní nedokázal. Získat medaili na letních i zimních olympijských hrách v jednom roce.

Nejprve v Calgary ovládla závod na 1000 metrů a na poloviční trati byla druhá. O sedm měsíců v později v Soulu získala stříbro ve sprintu na cyklistickém ovále. Za jiných okolností mohla být i úspěšnější, ale ženy tenkrát měly v programu pouze jednu disciplínu, zatímco muži pět. Přesto vytvořila rekord, který už nebude překonán. Z jednoduchého důvodu – od roku 1994 rotují letní a zimní OH ve dvouletých cyklech.

Unikátní je rovněž skutečnost, že medaile tehdy získala pod různými jmény. V Calgary se ještě jmenovala Rothenburgerová, do Soulu už po dubnové svatbě s trenérem cestovala jako Ludingová.

Dosud posledním letním i zimním medailistou je Eddy Alvarez z USA, majitel stříbra v nezvyklé kombinaci sportů. V Soči 2014 byl druhý v short tracku ve štafetě na 5000 m, předloni v Tokiu hrál finále baseballového turnaje.

Češi startující na letních a zimních OH

Roman Hrabaň

1988 atletika (desetiboj) a 1992 boby

Vilém Loos

1920 lední hokej (na LOH) a 1924 lední hokej (na ZOH)

Kateřina Nash

1996, 2012-16 cyklistika a 1998-2002 klasické lyžování

Kateřina Neumannová

1992-2006 klasické lyžování a 1996 cyklistika

Jan Palouš

1920 lední hokej (na LOH) a 1924 lední hokej (na ZOH)

Jan Peka

1920 lední hokej (na LOH) a 1924-28, 1936 lední hokej (na ZOH)

Josef Šroubek

1920 lední hokej (na LOH) a 1924-28 lední hokej (na ZOH)

Otakar Vindyš

1920 lední hokej (na LOH) a 1924 lední hokej (na ZOH)

Eva Vrabcová-Nývtová

2006-14 klasické lyžování a 2016-20 atletika (maraton)

<https://www.olympijskytym.cz/article/nejen-ledecka-vite-kolik-je-medailistu-objektivniku-z-olympijskych-her>